

Заходи з детінізації зайнятості та доходів населення (ДФС відповідає на запитання)

(виступ начальника управління податків і зборів з фізичних осіб Головного управління ДФС у Черкаській області
Наталії Вікторівни Бойко)

Вітаю, друзі!

У зв'язку із значною кількістю запитань платників про перевірки по розпорядженню Кабінету Міністрів України №649-р та про особливості укладення трудових договорів, реєстрації ФОП і суми податків, які треба сплачувати з зарплати і доходів, у мене є декілька оголошень і нагадувань.

Нагадаю, що за розпорядженням Кабінету Міністрів України від 5 вересня №649-р **«Про заходи, спрямовані на детінізацію відносин у сфері зайнятості населення»** з 5 вересня по 4 жовтня **проводилася інформаційно-роз'яснювальна кампанія** про неприпустимість допуску до роботи найманих працівників без оформлення з ними трудових відносин. Інформаційні рейди ДФС проводила у складі спільних з Пенсійним фондом та Держпраці груп.

А з **5 жовтня** в Україні згідно розпорядження №649-р проводяться **комплексні заходи контролюючих органів, спрямовані на детінізацію зайнятості та доходів населення.**

У зв'язку з цим ми отримуємо багато запитань від платників.

Основні:

- **Хіба може ДФС перевіряти трудові відносини** і чим це передбачено?
- **Хто потрапить під перевірки** – які категорії платників і що саме перевірятимуть?
- Як правильно **оформити працівника на роботу** і як швидко і оптимально зареєструватися підприємцем?

Відповідаю по порядку.

Наслідком незадекларованої праці є **несплата податків**. Тому ДФС не лише може, але й зобов'язана проводити такі перевірки.

Спеціальна норма Податкового кодексу України (а це глава 8) нам каже, що фактичні перевірки, які здійснюються без попередження особи, проводяться за наявності та/або отримання інформації **від державних органів або органів місцевого самоврядування** про можливі порушення законодавства, дотримання якого покладено на ДФС, у разі наявності та/або отримання в установленому порядку **інформації про використання праці найманих осіб без належного оформлення трудових відносин та виплати роботодавцями доходів/зарплати без сплати податків**, а також у разі виявлення за результатами попередньої перевірки порушень роботодавцем законодавства щодо укладення трудового договору, оформлення трудових відносин з працівниками (найманими особами).

Далі. Перевірки по розпорядженню №649-р ДФС проводить **спільно з іншими контролюючими органами**, а отже ми маємо всебічну інформацію про діяльність кожного платника ще й від колег.

Кого перевірятимуть? – Ми постійно кажемо, що переважну більшість інформації про ризики ми отримуємо для доперевірочного аналізу власне від платників. Це

наприклад звіт з ЄСВ, форма №1ДФ, де відображається вичерпна інформація про найманих працівників.

Найбільш **ризиковими сферами діяльності щодо використання неоформленої зайнятості** є сфера послуг (готельний, ресторанний бізнес, перевезення вантажів та пасажирів), громадське харчування, торгівля, будівництво, охоронна діяльність, сільське, лісове, рибне господарства. Прості приклади:

Приклад 1: Підприємство працює у сфері ресторанного бізнесу та надає послуги мобільного харчування, але офіційно використовує працю 3 найманих осіб, одним з яких є директор.

Приклад 2: ФОП виготовляє меблі у 3 цехах, але звітує про використання 2-3 працівників.

Приклад 3: ФОП – жінка має дві майстерні з ремонту та пошиття взуття, але звітує, що працює сама.

Приклад 4: В магазині одягу, де офіційно працює 1 працівник, надаються послуги з ремонту та пошиття одягу та у ФОП – власника магазину немає відповідного виду діяльності.

Ще одне джерело інформації – повідомлення громадян про неоформлені трудові відносини, про незаконну підприємницьку діяльність тощо.

Що треба знати про перевірку і перевіряючих

1. Фактичну перевірку проводять двоє і більше посадових осіб ДФС. Одна особа не може робити фактичну перевірку
2. Перевіряючі зобов'язані пред'явити: **копію наказу** про проведення перевірки, **оригінал направлення** на перевірку та документи, що посвідчують особу кожного з них. Не пред'явлення перевіряючими будь-якого з перелічених документів, або пред'явлення документів, оформлених з порушенням є **підставою для недопущення посадових (службових) осіб до проведення перевірки.**
3. Перед початком проведення фактичної перевірки **перевіряючі повинні зробити відповідний запис про перевірку** в Журналі відвідання суб'єктів підприємницької діяльності контролюючими органами/Журналі реєстрації перевірок.

Які документи перевірятиме ДФС

Відповідно до п.80.6 статті 80 Податкового кодексу під час проведення фактичної перевірки в частині дотримання законодавства щодо укладення трудового договору, оформлення трудових відносин з працівниками (найманими особами), в тому числі тим, яким встановлено випробування, перевіряється наявність належного оформлення трудових відносин, з'ясовуються питання щодо ведення обліку роботи, виконаної працівником, обліку витрат на оплату праці, відомості про оплату праці.

Зокрема перевіряються:

- штатний розклад і наказ про його затвердження, зміни;
- книги обліків наказів, руху трудових книжок;
- кадрові накази й накази по основній діяльності;
- табелі обліку робочого часу;
- трудові договори (контракти), зміни і доповнення до них;
- трудові книжки працівників і вкладиші до них;

- повідомлення ДФС про прийняття працівника на роботу, наказ (розпорядження) і заява про прийняття на роботу;
- цивільно-правові договори;
- документи, що підтверджують нарахування й виплату заробітної плати, авансу, індексації, відпускних і інших нарахувань працівникам;
- податкова звітність та звітність з єдиного внеску;
- інші документи, пов'язані з предметом перевірки.

Варто враховувати, що для з'ясування факту належного оформлення трудових відносин роботодавця з працівником, який здійснює трудову діяльність, у такого працівника можуть попросити пред'явити документи, що посвідчують особу або інші документи, які дозволять ідентифікувати особу (посадове посвідчення, посвідчення водія, санітарна книжка тощо).

Якщо платник має декілька об'єктів (місць фактичного провадження діяльності), вони перевірятимуться всі і одночасно.

Як правильно прийняти працівника на роботу

Алгоритм дуже простий: укласти договір – видати наказ – повідомити ДФС – а вже потім допустити працівника до роботи.

Незважаючи на дію відповідної норми понад три роки та значну роз'яснювальну роботу ДФС, допуск до роботи найманих працівників без оформлення трудових відносин залишається типовим порушенням.

Але ж є відповідна норма Кодексу законів про працю, є постанова Кабінету міністрів України від 17 червня 2015 року №413 «Про порядок повідомлення Державній фіскальній службі та її територіальним органам про прийняття працівника на роботу».

Оскільки із перевітками ми отримуємо багато запитань з даного приводу, ще раз зупинюсь на питанні допуску працівника до роботи та поданні повідомлення. **Працівник не може бути допущений до роботи без укладення трудового договору, оформленого наказом чи розпорядженням власника або уповноваженого ним органу та повідомлення ДФС про прийняття працівника на роботу в установленому порядку.**

Повідомлення ДФС подається:

- засобами електронного зв'язку з використанням ЕЦП відповідальних осіб згідно з вимогами законодавства у сфері електронного документообігу та електронного підпису;
- на паперових носіях разом з копією в електронній формі;
- тільки на паперових носіях, якщо трудові договори укладено не більше, ніж з 5 особами.

Повідомлення подається:

- за працівників – резидентів, прийнятих за трудовим договором;
- за працівників – нерезидентів, прийнятих за трудовим договором;
- за працівників – сумісників (зовнішніх і внутрішніх).

Не подається повідомлення:

- за осіб, що надають послуги за ЦПД;
- за практикантів та стажистів (без укладання трудового договору)

Звертаємо увагу підприємців – платників єдиного податку на те, що за нормами Податкового кодексу України у платників єдиного податку 1 групи не може бути найманих працівників; 2 групи – не більше 10 працівників без

врахування мобілізованих та тих, хто перебуває у декретній відпустці, та 3 і 4 груп – без обмежень.

Ще одне, що роботодавці зазвичай не враховують:

– ЄСВ (22%) нараховується на заробітну плату найманих працівників – **пенсіонерів**;
– ставка ЄСВ щодо **найманих працівників ФОП – осіб з інвалідністю – 22%**, а не 8,41%, як це неправильно застосовують деякі підприємці.

Поради новоствореним підприємцям – дивіться у наступному коментарі.

З даного приводу все. Є ще одне оголошення, пов'язане з темою.

Зараз ДФС проводить низку заходів по погашенню заборгованості з ЄСВ

Особа, яка не сплачує/заборгувала внесок обмежена у доступі до соціальних гарантій – позбавляється відпустки, лікарняних, страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, допомоги у разі втрати роботи, субсидій, пенсії.

Тож наприкінці звертаю увагу платників на необхідність своєчасної сплати ЄСВ та погашення заборгованості з ЄСВ. **За несплату (неперерахування) або несвоєчасну сплату (несвоєчасне перерахування)** Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» передбачено накладення **штрафу у розмірі 20 відсотків** своєчасно не сплачених сум та на суму недоїмки нараховується **пеня з розрахунку 0,1 відсотка суми недоплати** за кожний день прострочення платежу.

Нагадую!

Єдиний внесок підлягає сплаті незалежно від фінансового стану платника. **Розстрочення та відстрочення заборгованості зі сплати ЄСВ не передбачено.** Заборгованість не підлягає списанню. **Строк давності** щодо нарахування, застосування та стягнення сум недоїмки, штрафів та нарахованої пені **з єдиного внеску не застосовується**

Дізнатися про наявність/відсутність заборгованості з єдиного внеску можна особисто звернувшись до ДФС з відповідною письмовою заявою, або через «Електронний кабінет», обравши в меню приватної частини кабінету «Стан розрахунків з бюджетом».

Реквізити рахунків для перерахування єдиного внеску не змінилися!

Дякую за увагу і нагадую, що питання можна ставити у коментарях до відео.